

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novi za predbroju, oglašit će se naputnicom ili položajem pod. Stedišnice u Beču na administraciju lista u Pullu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, treba to javi odpravničtvu u skrivenom pismu, za koji se nepiše poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a našloga sve polcvrti». Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdatelj Stepo Givić. — U nakladi tiskare A. Gabrček (J. Krmpotić i drug.) u Pull. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Izključeni su ove godine: 2. novembra i 28. decembra.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, 1 na godinu ili for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nč. koli u Pulli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Sastanak hrvatskih i slovenskih drž. zastupnika u Ljubljani.

Prošloga tjedna bio je predsjednik cesarevinskoga vieća dr. pl. Fuchs razaslao pozive na predsjednike dvih velikih skupina toga vieća, naime desnice, udruženih Njemaca, kao i na socijalne demokrate i Talijane, koji nespadaju u nijednu od rečenih dvih velikih skupina. Pozovao ih je na pogovor s namjerom, da se predsjednici svih klubova cesarevinskoga vieća dogovore, kako bi se bar ponekle izgladile opरिकe među strankama; i kako bi se omogućilo, da carevinsko vieće opet radi. Predsjednici obih velikih skupina, vit. Javorski i dr. Funke, poslali su iste pozive na predsjednike pojedinih klubova objiu skupina. Takav poziv dobio je od vit. Javorskoga ovoga mjeseca predsjedatelj kršćansko-slavenske narodne sveze gospodin Fran Povše. Dogovori svih predsjednika imali su započeti dne 24. tek. mj. u Beču, u prostorijah carevinskoga vieća. Gospodin Povše smatrao je potrebitim, da prije toga dana pozove svoje bar bliže drugove u Ljubljani na pogovor, da čuje njihove misli i nazore, te da jih zastupa u Beču. Njegovu pozivu odazvali su se bud osobno, bud pismeno svi slovenski i istarsko-hrvatski zastupnici. A došao je na pogovor također predsjednik sabora Dalmacije zastupnik dr. Bulat. O pogovoru nit o zaključcch nije se izdala nikakva službena objava. Koliko se je moglo doznati, zna se, da je pogovor trajao preko tri ure; izkazalo se je, da su svi zastupnici naše sveze istih misli i istih nazora. Kakve po prilici su te misli i nazori, može se sudi ti po brzojavci, kojom su pozdravili sastanak slavenkih novinara u Krakovu. U pozdravu izjavili su vruću želju, da slavenške novinare habsburske monarhije vode jedna lista načela, i da se po njih u svakoj prilici ravnaju. Kako preporučaju novinarom, tako čute i misle i oni. Hoće naime, da sve slavenške zastupnike u carevinskom vieću, i sve Slavenne habsburske monarhije vode jedna te ista načela, i hoće da svi ti po njih rade. Tim je najjasnije izrečena solidarnost svih slavenkih zastupnika u carevinskom vieću. Slovenski i hrvatski zastupnici vide dakle spas svih Slavena monarhije u tom, da zastupnici kōli slovenskoga i hrvatskoga, toli poljskoga, češkoga i rusinskoga naroda, rade skupno, udruženim silami, svi za jednoga i jedan za sve. Oni mogu imati raznih nazora u jednom ili drugom smjeru, al jedan nazor njim je skupan, zajednički, nazor na ime, da moradu biti skopčani kao kolobari na veruzi na obranu svoga narodnoga obstanda, za napredak po njih zastupanih naroda, a proti za-

jedničkim neprijateljem, koji njim rade o kozi, koji bi jih htjeli prirediti u njihovom razvoju. Oni su se izrekli pripravnimi dogovarat se sa timi protivnicim, al samo na temelju ravnopravnosti svih naroda monarhije; ravnopravnosti već davno uzakonjenoj a još ni izdaleka neprovedenoj, ravnopravnosti, uz koju jedino može nastati trajan mir među narodi monarhije, i uz koju jedinu može i sama monarhija obstojati. Na tom temelju drago će njim biti, ako budu mogli i na dalje biti u svezi sa katoličkom njemačkom strankom; na tom temelju budu mogli dogovoriti i dogovarati također sa svimi ostalimi strankami parlamenta. Inače neima dogovora. Slave li se na načelo ravnopravnosti zastupnici svih stranaka parlamenta, ništa bolje. Stavi li se većina njih, također dobro: zastupnici slavenkih naroda voljni su u jednom i drugom slučaju stvoriti sporazumno vladu, koja bi provadjala to načelo i podupiraju ju. Nenadje li se u parlamentu većina zastupnika, koji bi se postavili na to jedino pravo načelo, i onda ostaju zastupnici slavenkih naroda monarhije uzko vezani među sobom, solidarni, jedna skupina. Nek se stvoriti i tomu odgovarajuća vladat. Može da se mogla stvoriti, al koliko bi trajala? Kako dugo bi mogli ostati na vladi makar svi Njemci, uz njihovu raznorodnost?! Kamo bi mogla voditi takova vladat, vladat proti velikoj većini državljana ove polovice pa i cijele monarhije?! Nek se kuša! I to mogu preživiti slavenki narodi monarhije, odnosno njihovi zastupnici. Proti njim, sloznim, može se kušati vladati, al nemože dugo vladati. Oni slozni, mogu osjetiti sve spletkete i sve uplive, mogu skrsiti protumbu svih činbenika, makar kako jakih. S njimi stojećim na pravu i zakonu, skopčan je i udes monarhije. Komu je do njega, pa bio to tko mu drago, neće se staviti s njim u protumbu. Oni čekaju, svjestni, da se proti njim nemože, dok su slozni. S toga možemo biti zadovoljni sa načeli i nazori naših zastupnika, izraženim na njihovu sastanku u Ljubljani dne 22. tek. mj. Oni hoće sloznost, ukupnost, solidarnost zastupnika svih slavenkih naroda monarhije. To hoće stalno i češki i poljski i rusinski zastupnici, kao i narodi, koje zastupaju.

Razvoj stvari od rečenoga dana napried razvidili će naši čitatelji, u političkom pregledu. Kako se razvile, slavenki narodi, trebaju se bojati dok su jedno, dok su svjestni svoje moći, i dok se ničim nit ikim nedadu odvrnuti od svojih načela.

Konačni upis u hrv. gimnaziju u Pazinu.

Sve laži, koje razturaju u svijet, talijanska trubila vrhu hrvatske gimnazije u Pazinu, prikazat će se u svojem pravom svjetlu sa sljedećimi podatci:

Prijavilo se za upis 128 djaka. Nisu se podvrgli izpitu 3 djaka, 24 jih je odbijeno, a 101 jih je upisano.

U talijanskoj gimnaziji jih je ostalo upisano u oba razreda 91, dočim su odbijena samo 3, a 1 nije pristupio izpitu.

Prijamni izpiti trajali su na hrvatskoj gimnaziji od 15. do 21. t. mj., te je vrijedan g. ravnatelj u svojoj velikoj revnosti, za koju su mu isti njegovi prijatelji zamjerili, zaboravio po koji dan čak na objed i do kasne večeri izpitiivač dječake, samo da ugodit roditeljem i njih izbavi iz neizvjestnosti vrhu sudbine njihove djece.

Od upisanih djaka 96 jih je rođjenih i nastanjeno u Istri; 1 rođjen izvan a nastanjen u Istri, 4 rođjena i nastanjena izvan Istre.

Od svih samo 1 je rođjen izvan Primorja.

Polag obitavališta svojih roditelja spadaju upisani djaci:

Mjestnoj občini Pazin 34, od kojih poreznoj občini Pazin 12 (gradu samo 6), mjestnim občinam Tinjan, Zminj i Boljun 19. Iz pazinskog suđenog kotara dakle je ukupno 53 djaka, koji broj najbolje opravdava osnovanje ove gimnazije baš u Pazinu.

Suđenom kotaru Volosko spada 8 djaka, Podgradu 4, Buzetu 12, Koprju 7, Motovunu 6, Lošinjju 3, Rovinju 2, Puli 1, Krku 1, Trstu 1, Sežani 3.

Po narodnosti je 80 Hrvata, 20 Slovenaca, 1 Čeh.

To su statistički podatci početkom školske godine, koji do temelja ruše sva ona pusta nagadjanja, na kojih su naši narodni protivnici osnivali barbarske i bezsrzane spletkete proti osnutku ove gimnazije.

Požnāvajuć naravnu nadarenost našeg naroda, znajući, da su upisani u gimnaziju samo izabrani djaci, koji su željni nauke, te pouzdajući se u silu, kojim je ta naša nada povjerenā, osvjedočeni smo, da ćemo i koncem godine bit u stanju istim statističkim podatci obekriepiti otrov, što no ga iz svojih žvala sikta na ovaj mladi zavod prisjojkaju zmija, židovsko-talijanska štampa. Strpljen, spašen!

Sastanak slavenkih novinara.

Krakov, 22./9. 1899.

Sutra dne 23. o. mj. sastati će se slavenki novinari Austro-Ugarske u ovom kraljskom Krakovu, gradu historičkih ispostomena, starij prestonici kraljevine Poljske.

Svrha je sastanku međusobno upoznavanje i uzajamni rad na polju novinarskom. Razprave će se voditi, u koliko se mogosmo obavijestiti kod g. dra Antonija Bea upr. o. urednika «Zasa» i glavni prireditelja ovoga sastanka, o raznih slavenkih jezicim. Mi ćemo odavle slavaše čitatelje «Naše Sloga» polanko izvješćivati o tečaju pojedinih namjena.

Mnoga pitanja namjeka se čovjeku koji je iole pratio smjer i djelovanje slavenkog časopisja, osobito u novije doba. Poljaci, koji su bili vazda sami za sebe u Slavenvstvu, pozivaju danas naše novinare na dogovor u Krakov, da se s njima upoznaju i zbliže. Nije li možda među Poljaci oživio stari duh junaciue Rejtava? ili je napokon i Poljak došao do uvjerenja, da je tuđin u Slavenvstvu, u tom silnom plenu Europe? Na ta pitanja odgovoraju činjenice i to, Paluckijeva i Mickijevičeva svecanost i najvjestini sastanak. Hoće li polučiti glavnu svrlu ovaj sastanak? Hoće li Česi, Poljaci, Slovenci i Hrvati stvoriti zaključaka, koji budu odgovarali pravosvrso ovog sastanka? Na to pitanje odgovoriti će nam najbliža budućnost. Bilo bi već jednom vrijeme, da se složno udari proti zajedničkom neprijatelju, da se puste mjesne razmirice i prepričke, koje nevođe ničemu, dočim nam silno štode.

Slavenski svijet pozdravlja sa ponosom ovaj sastanak, znajući, da ako se i neće uspjeti u svemu, to će se ipak neke kriti-ve izvršiti, te dati stanoviti pravac našemu novinstvu.

Preko 100 novinara i publicista najavilo je odboru svoj dolazak. Među ostalima valja nam spomenuti gg. don Juru Biankina, Ljub. Babiča Gjalaskog, dra Simu Mazzuru, Vjekosl. Flajsera, Dragutina Hribara iz Celja, F. Podgornika redakt. «Slovan svijeta» iz Beča, Emila Breitera, glav. urednika «Politike», dra Gregra-a glav. urednika «Narodni Listy» i Ignaca Horzicu, zastupnika i novinara iz Praga.

Točno u 8⁴⁵ sati u večer najavio j glasan zviždan željeznice dolazak vlaka i stanicu. Kad su gostovi, a na čelu svim vrli češki novinar, g. Emil Bretter, stu pili iz vagona na peron, stotine grla klik nulo je: žilvi i nadar! Gostove oslovi ime odbora g. M. Chyliniski sledieći pozdravnim govorom:

«Mili gosti! primite srdačnu zahval! što ste se odazvali našem pozivu, premu znamo, da je svakomu od vas osobito ovom času teško odtrgnuti se od novinar skoga stola. Vašim dolaskom na taj sastanak ispunili ste svoju dužnost, kao novinari i kao državljani. Došli ste ovam da bi ste zajedno s nama okriepili dul ugrjajali srce, umnožili site svoje za zajednički rad u doborbit svoje domovine svoga naroda. Ako ikada, a to uprav danas u nesigurnom i težkom političkom položaju, najviše nam treba zajednički djelujućih sila. U najbližoj budućnosti, stv rili se ma bilo kakovi politički slučajev čekalo nas ma kakva budućnost — dobili ili zla — poljede ili porazi, budimo silni i nedajmo se. Ujedinjeni biti čeu silni i niko nas neće poraziti.

«U višnji sreća» ovim krasnim geslo pozdravljam vas u prastarij prestolnici poljskoj. Kad smo bili kod Vas, bra Česi u Zlatnom Pragu, bili smo dioni najvećega gostoprinstva. U gostoljublju n možemo vama biti ravnati, ali budite uvj reni, da srden naša biju za Vas i dajen oduska našem osjećaju uz poklik «živi mili gosti!»

«Na ovaj bratski pozdrvni govor, ko je bio toliko puta prekidān burnim: N zdar i «Vyborné», odgovorio je predsjednik čeških novinara g. Emil Bretter j prilici ovako:

Fr. Ala po vrazju da su nasi talijani sada zalostni.

Jur. Zašto, more biti zato, da je još daleko dan spasenja?

Fr. Da nisu ne zato, jer znaju i sami, da je daleko, nego su radi toga, da pasi ljudi podizu posujilnice po svih plovanih.

Jur. Tr znaš, da oni nemaru nikad zabiti onih zalitnih vremena dokle ni bilo naših posujilnic, pa; su si sliku za mrmoriju učinili, i kad je gledaju teško uzdišu i gorko plaču.

Fr. Kunim te Bogom, kad drže onu sliku?

Jur. Hodi u Poreč u albergo „Alla città di Trieste“; ćeš je viditi na livu ruku na zidu kad u „nutra dojdeš, di je pokojni Zottovivo na palici naslonjen protizili ruku, a pred njim stoji pokojni Ive Soldati iz Seline, ki u jenoj ruki drži šljgar, a u drugoj zeca.

Fr. Tr vero pokojnoga Zattoviva su ga svi poznali, i još se svi spominju njegovih besid, kad je govorija: Per farsa riki, basta ver una, glosa de tešta, una glosa de beci, e njanka una glosa de košienca. Akoprem je on i nije prilieno ima.

Jur. Ah! sad sam razumija sve.

Fr. Guj Jurino ovu, ovakvih se netuje saki dan.

Jur. No.

Fr. Jedan konzijer na pošte va Trste da j' pitaj, druge konzijere neka mu pove na koj izule je Mali Lošinj.

Jur. I to da j' bil konzijer?

Fr. Bas konzijer, ki bi sada rad još malo više poskočil.

Jur. Ja bin ga poslat na Mali Lošinj, da tamo listi raznaša.

Domaće i razne viesti.

Imenovanje potestulnih gradjana u Pazinu. Neke novine pretiskale su našu viest, da je Dr. M. Lapičević bio imenovan potestulnim gradjaninom pazinskim, a pregledale su dopis iz Pazina u istom broju „Naše Sloge“, gdje je javljeno da su jednako odlikovani i Dr. Dinko Vitezić i Prof. Nikolaš Spincić. Toliko za izpravak.

Premještenje Veleča i Jakov Čermak. Duh. pomoćnik u Kikavcih premješten je u istom svojstvu na Obćine kod Trsta. Zanimlje naše Kikavčane što su izgubili toli vrijedna svećenika i rodoljublja. Zelimo im od srca, da bi mu dobili što prije ovako vrstna nasljednika.

Andrej Spincić Andrejevič. U posljednjem broju priobio smo javnu zahvalu što su ju otkazali za pokojniji „Androm Spincićem“ Andrejevičem objavili u ime svih tugažućih, njegova udruga Antonija rodjena Zamlik i njegov sin Ljudevit. Pokojni Andrej bio je razmjerno jak, posjednik i čist trgovac s raznim stvarmi koje je dobavljač najviše u Ljubljani. U mladim godinama bio je u Spincićih jedini trgovac, kad se je imajo slo na brzu ruku kupiti; a se je Andrejevič, i samo je, iz drugih, a se pak još rado i lamo ide. Iz dviju braka imao je prilieno djece, jednoga sina i više hčeri. Sve je nastojao po otkazanju liepo uzgojiti. A bio je zauzet i za svoje daljne rodjake i bližnje. Njegov srnjak prečastni Vinko Zamlik župnik na Voloskumu, koji teško da bi bio mogao svršiti nauke, da nebijase brige i pomoći pokojnoga Andra. Jedan njegovih unuka je sada na gimnazijalnih naukah na Susaku, i njega je pokojnik uz druge, podupirao i stalno neću mu; kao vrstnomu djaku, i njegovi nasljednici, priznati pomoći. U županiji Spincićevaj pu i u cjeleoj Kustavski cizvao je liep i liepi. Mnogo je i mnogo godina bio občinski zastupnik Kustavski i uvijek se je pokazivao vrijednim povjerenja, koje su izbornici u njega postavljali. Uvijek je gledao korist i čast občine i občnara. I u naj-

renciju neće doći dok se Niemcem nezajamci njihova prava, što će reći, dok im se neizruti na milost i nemilost austrijske Slavene. Predsjednik Fuchs javio predsjednikom klubova carevinskoga vieća, da do konferencije neće doći.

Ministarstvo polagalo je valjda zadnju nadu u uspjeh spomenute konferencije, te uvidiv, da se je očekivani uspjeh izjalovio, dalo je svoju ostavku.

O ministarskoj krizi u Beču imademo slijedeće viesti. Prvi, s kojim je cesar i kralj dogovarao glede sastava novoga ministarstva, bio je knez Alfred Lichtenstein, poštem Niemac i dobar katolik. On je tražio lievo i desno savjeta i pomoći za sastav novoga ministarstva, nu reč bi, da neće uspjeli. Govori se, da bi moglo doći i do činovničkog ministarstva, ali da se tomu protiviti i desnica i lievica carevinskoga vieća. Pronio se bio dapače glas, da će takovja ministarstvo sastaviti odsječni savjetnik Koerber, ali tomu vjeruje malo tko. Među pozvanici na carski dvor bijaše između prvih i barun Chlumecky. To je dalo novinarom povoda, da su toga odlučnoga Niemca već vidjeli na čelu ministarstva. Ali i to je kratko trajalo. U red kandidata za stolicu ministra predsjednika uvrstiše nekoga i štajerskog namjestnika grofa Clary-a.

Ministarska kriza potrajati će po svojoj prilici duže vremena, jer je neizmerno teško naći osobu, koja bi se htjela latiti pratečke zaduče, urediti naime nezdruge i abnormalne odnošaje u ovoj poli monarhije. Ministarstvo je doduše dalo ostavku, koja će biti prihvaćena, ali nije nigdje rečeno, da nebi mogla biti komu članu toga ministarstva zaduče, da sastavi novo ministarstvo. Ta zaduče mogla bi zapasti i samooga grofa Thuna. Riešila se ministarska kriza ovako il onako, slavenski narodi Austro-Ugarske nemogu i neće podleći budui li svi složno stojali na obrani svojih prava, o čemu govorimo i na prvomu mjestu.

Hrvatska regnikolarna deputacija sastati će se u sjednicu dne 6. oktobra o. g.

Srbija. Iz Biograda brzojavljaju, da su neistine sve viesti o ministarskoj krizi. Prieki sud izrekao je dne 25. t. m. osudu, koja je već dielomice i ovršena. Glavni optuženik Knezević, odsuđen na smrt radi atentata na razkralja Milana, bijaše ustreljen istoga dana. Od prvaka radikalne stranke odsuđen bijaše bivši ministar Taušanović na 9. Pašić na 5 godina tamnice. Ovoga zadnjega pomilovao je odmah kralj Aleksander. Osim ove dvojice odsuđen je što na smrt, što na tamnicu oko 20 osoba.

Bugarska. Bugarski knez Ferdinandu „služio“ je jučer u Beč. Po caru nalogu bijaše knez na kolodvoru službeno dočekan i pozdravljen, te odveden u carski dvor. Ovo je prvi put što se bugarskomu knezu izkazuje počasti, koje se inače izkazuje samo samostalnim vladarom. Knez je odsjeo prvi put u carskom dvoru, čini se pokazuje, da ga je car i kralj hotio imati svojim gostom. Tomu odlikovanju kneza Ferdinanda sa strane austrijskog dvora pripisuju veliku važnost.

nieu. I nitko se nije našao kod zem. Ak vieća, te bi bio rekao gospodi u Poreču „Gospodo, a kako ste jučer predložili jedinoga natjecatelja Tribussona za Krk? Ili je onda vaš postupak bio protuzakonit ili je sada? Gospoda u Trstu mogla bi bila sjeliti onu u Poreču i drugih slučajeva, gdje su predložili jedine natjecatelje, ali ovaj slučaj Tribussonov badao ih je također u obl, jer se bijaše žbio koji tjedan prije. Ali su gospoda u Trstu zaboravljive pameli, kad se radi o Hrvatima.

Onim se odgovorom Matanić dakako nije zadovoljio, nego je podnio utok na ministarstvo. I u martu mu stigne rješenje, da je ministarstvo prihvatilo njegov utok i neka čeka, dekret kad stvar predje in judicato. Napokon na budajak 1890. g. primi dekret, polozi prisegu u 1. jeniara 1897. počne svoju službu kao nadučitelj u Dubašnici.

Ljudi nevjesti našim prilikam, mogli bi pomisliti, da je sada sve gotovo, ali Crnogoreci kažu: Sad tek ide Mare sa svatovima!

Zemaljski odbor podnese utok na upravno vieće, proti ovome imenovanju, i taj utok bija u sjednici od 9. oktobra g. 1898. prihvaćen, jer da školske oblasti nisu dale zem. odboru „Preclusivtermin“, naimo krk, u kojem mora da učini predlog, ako neće da gubi pravo u onom slučaju, ali ujedno odlučuje, da izgovori, da je jedan natjecatelj, i za to da nemože birati, nevriedi.

Dne 6. juniia 1899. učitelj Matanić primi dekret, kojim se opozivlje prvsnji, kojim bijaše imenovan stalnim nadučiteljem u Dubašnici, gdje je dvie godine i pol služio, i za koje je mjesto prisegu položio. Ujedno mu se javlja, da se ima vratiti na prvije mjesto podučitelja u Vrbiniku.

Proti ovome Matanić uluze utok, ali se gospoda u Trstu na nj i neobaziru, nego dne 24. juliia o. g. otvaraju natječaj za mjesto nadučitelja u Dubašnici. I sve je ovo učinjeno na temelju §§.

A sada zar neimamo prava, da pitamo: jeli ovo komedija, ili je ovo samo pekljanija? Kako bi se razveselilo gospoda sa zalitim ovratnikom, da jednoga liepoga dana dobiju dekret, kojim se opet postavljaju na mjesto namjestničkoga perovođie, jer da je kod njihovih imenovanja bila počinjena manjkavost u formi? Ili zar oni misle, da ako je neko hrvatski pučki učitelj, da onda nekoje stvari nevaruju osvetu pred Bogom? Ako se i ovakav postupak kod nas uvede, od prilike u kojima živimo, kad će moći jedan Hrvat, da bude stalan u svojem imenovanju? Zar neće on moći i nakon dvadeset godina biti opet lačen na nejkadašnje svoje niže mjesto, radi pomanjkauja u formi? Nekoje nakaze najbolje da čovjek i nekstr, jer i najžešći izrazi, još bi bili prevede blagi. Neka ljudi, koji znadu što je Bog i što duša, nadju najugodniji izraz.

Prije nego završimo, još samo par riječi onome dječaku, koji je u svih ovih neprilikah svoga starijega druga iz podle sebičnosti išao na ruku krvnim neprijateljem svih vrijednih hrvatskih pučkih učitelja, i koji se nada, da će na tuđem trnju porasti njemu ruže, te mu dječaku mi glasno dovikujemo: Na koljenima pred učiteljega starijega drug! Jos si na vrijeme da skineš ovaj crni list iz svoje knjige života. Oh, da, Hrvati, na svoju nesreću, znadu mnogo praštati i zaboravljati. Ali ako se budeš, u i nadaje klanjao i Poreču i Pulji i Pazinu, ako budeš i nadalje služio ratilom neprijateljevi svoga naroda i svojih drugova, onda te sjedamo naše glasovite: Tko s djavlom tikve sadi, o njemu mu se razbijaju.

Politički pregled.

U Polj, dne 27. septembra 1899.

Austro-Ugarska. Austrijsko ministarsko vieće zaključilo je prosluga petka, da će podnesti kruni svoju ostavku. Danas osam dana kazali smo na ovom mjestu, da su tomü ministarstvu odbrojeni dni, pa eto jedva par dana, kasnije raznio je brzojav viest sirom svieta, da ministarstvo odlazi.

Na istom mjestu govorili smo o poslanstvu predsjednika carevinskoga vieća dra. Fuchsaj i u to poslanstvo nismo imali pouzdanja, te se je i glede njega naše očekivanje obistinilo. On se naimo izjalovilo. Niemci opozicionalcj odgovorili su naimo pismeno predsjedniku Fuchs-u, da na konfe-

Novinari iz raznih slavenskih krajeva naše monarhije, stupili su veselim srcem na zemlju Poljsku u nadi, da će il. sastanak slavenskih novinara u Krakovi donieti obilan plod, ne samo za slavjanske novinare, nego da će imati veći i zamašniji značaj. U toj nadi kličem „Zivila Poljska!“

Peslje toga išlo se je u grad, gdje su se gostovi smjestili u naznačene im stanovne. Premda je bila već prilieno kasno na večer, to su ipak bili gosti svuda burno pozdravljeni. Gospodje bacale su evieće sa prozora, a malo i veliko pozdravljalo ih srdačno, oduševljeno. U 10 sati diele se su legitimacije i programi u odborskoj kancelariji, a zatim bila je kratka večera koja nam je prošila priliku da se međusobno upoznamo i progovorimo koju o našoj političkoj situaciji.

Unatoč vladinoj zabrani, došli su i Hrvati iz Slavovine i Slovaci, te, ako i neće sudjelovati službeno, oni će ipak ponieti sa sobom sve ono, što će čuti i vidjeti na tom sastanku.

Na prvaj sjednici kod izvještaja dra Antuna Beauré-a „O zadaci i cilju slavenskog tiska u Austro-Ugarskoj“ prihvaćena je slijedeća resolučija:

- 1. Slavensko novinstvo mora nastojati da oživotvori i uzdrži solidarost među slavenskim narodi na temelju narodnog individualizma.
- 2. U borbah, koje imadu voditi pojedini slavenski narodi za svoj narodni i politički obstanak mora se tiskom solidarno podupirati onaj slavenski narod, komu prieli pogibelj.
- 3. U sporovima i razmiricama, koje postoje među pojedini slavenskim narodi novine slavenske — prije svega oni, naroda, koji u tom sporu neposredno nisu zainteresovani. — dužne su zauzimati nepristrasno stanovište, nezavisno od časovitih buktaja dnevne politike i uvijek stupiti na obranu onomu narodu kojem se krivica nameće. Do vidjenja!

Pekljanije.

Postupak e. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru sa hrvatskim učiteljstvom pokrajine, mora da doskora izazove najenergičniji prosvjed na najmjerodavnijem mjestu. Ovaj mukotrpni stalni podnosa stotinu nepravda sa svih strana, pak bi se moglo barem očekivati, da će starije školske oblasti biti prema njemu obzirnije i nastojati, da poviju barem koju god ranu, što jače krvavi. Dočim što se događa? Da danas hrvatsko učiteljstvo nevidi upravo nekakve razlike n. pr. između člana zemaljskoga šk. vieća dra. Bartoli, vodje jedne političke stranke u pokrajini, i između e. kr. savjetnika Čermaka, izvjestitelja za administrativne stvari u zemaljskom školskom vieću. Ako nejma nikakve razlike među njima, nepovjerljivo što ga hrv. učiteljstvo osjeća naprama savjetniku Čermaku još je veće, jer je njegov položaj takav, da se hrvatsko učiteljstvo mora boriti još groznijih kušanja, ako idu stvari naprijed ovim smjerom, kojim se sada ide.

Nije davno, da smo u ovom listu osvjetljali igariju zemaljskoga školskoga vieća u pitanju pučke škole na Korniču (otok Krk), a okrstili smo onaj postupak zgranjara, posto smo u rukopisu precrtili godniji i jedino umjestni izraz, kojim se ima onakav postupak okrstiti.

Danas ćemo izmieti jedan drugi slučaj, koji se je desio jednome putkome učitelju na otoku Krku.

Godine 1893. stupi u mirovinu gosp. Rađe, nadučitelj u Dubašnici. Natječaj se je razpisao za ono izpražnjeno mjesto tek god. 1895. i prikazaše molbe tri učitelja, ali tek jedan mogao se je ozbiljno netemu nadati, naimo g. učitelj Matanić, jer ostala dvojica nisu jošle bila usposobljena. I sada se zametlo vrzino kolo. Komu je poznato kako to ide kod nas, kad se ima imenovati koga učitelja stalnim, a po gotovo ravnanjućim, vjerovat će, da je zaista jednosušniji postupak pri imenovanju sveučiteljstvih profesora, nego naših pučkih učitelja. A to biva tako i onda, kad ide sve glatko, a kad se navlas traže kućice, onda nebol se, u tem su naši ljudi mafjostori, i to sve na predlozi §§, kojih se nadje za svaki moguć i nemoguć slučaj na pregršti.

Nakon što molbe onih učitelja prošdjoše sve Poncije Pilate, dodjoše i zemaljskomu odboru istarskomu, da predloži po zakonu učitelja, kojega pak ima imenovati zem. šk. vieće. Eto li naših §§, zemaljski odbor odgovara, da nemože predložiti nijednoga, jer da nejma trojke na izbor, buduć je jedan sami usposobljeni natjecatelj. I zem. šk. vieće prigiba vrat, zlatom obruhljen, i javlja to učitelju Mata-

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

težih vremenih za občinu znao je puni
odgovoriti svim kumijama i spletkama pro-
vinčana obćine Kastavske. Utječu bio je muž
na svom mjestu, stajev čvrsto uz one, koji
brane svjetovne i obćinsko dobro i svetljene
puka Kastavskoga, njegovu katoličku vjeru
i njegov "hrvatski" jezik, koji neće da tu-
đinskih dahi zavlađa u obćini; koji čuvaju u
istinu s narinu i domaćinu. U posljednjih
godinani, kad ga je već starost oslobađala
od zastupstva, bio je kod svih izbora za
zemaljski sabor i carevinsko vijeće izbornik
i ponosio se, je to je mogao dati svoj glas
pravim domaćim hrvatskim muzevmom. Da
je uživao velik ugled kod obćinara vidilo
se je i kod njegova pogroba. Uz sina,
kćeri, unuke, i u obće rodbinu i bližnje,
pratili su pokojnoga Andrića do hladnoga
groba razni predstavnici obćine, kao i mno-
žstvo ljudi, muških i ženskih, te se svi mo-
lili kako se i mi moljimo: Andre, Bog Ti
dao pokoj vječni! Blaga Ti uspomena!

**Hrvatska gimnazija u Pazinu i
talijanski listovi Primorja.** Naši na-
rodni protivnici neugoi, nikako oprostili
cesarskoj vladi grieha ili zločinu,
što je napokon zadovoljila zakonu i davnoj
želji većine pučanstva Istre i Primorja.
Sve do nedavna očekivali su, da će ko-
načno njihovi smišteni prosvidji prosti utro-
jevi državne gimnazije sa hrvatskim na-
ukovnim jezikom u Pazinu, bili ovcjenani
pljenjen uspjehom. Oni su se nadali, da
će vladu, te Hrvate i Slovence, prestrahiti
time ako sami otvore talijansko-gimnaziju
u istom gradu. Ali jim nije u uspjelo.

Krasni uspjeh upisavanja djaka u
hrvatsku gimnaziju, nadkrilo je svako
očekivanje, i talijani ostadoše pokunjeni.
128 učenika prvog razreda hrvatske gim-
nazije, prama 76 učenika upisanih u prvi
razred talijanske gimnazije, to ih peče.
Triumf hrvatskoga gimnazija nije mogao
biti ljepsi. Nije se bolje moglo dokazati
potrebu hrvatske gimnazije u Pazinu, nego
li ju dokazuju ti brojevi. Snda talijanski
listovi udaraju u druga diple. Utječu se
staroj svojoj posesirimi, lažu, da oslabe
vrednost našega krasnoga uspjeha. Na
dokaz, kako bezvremno lažu, navadjamo
samo ovaj primjer iz njihovih novina.
Oni pišu: Takozvana slavenska stranka,
da postigne taj broj djaka, utekla se svim
mogućim doskočicama, počamši od one,
da izprosjaki koliko moguće više dječaka,
iz Dalmacije, iz tršćanske okolice, iz slo-
venskoga dijela gorické, iz Kranjske iz svih
djelova monarhije — dapače: iz Češke!
Dakako, dograli su tu djecu popovi kol-
cima, kao volove! Tako pišu sve talijanske
novine bez razlike. Po tom je moći suditi
kako znadu lagati i klevetati, a do kakvoga
stepena gluposti i fanatizma nije doprio
njihovo obćinstvo, koje sve to prima pod
čahu.

U tom pravcu će bit valjda i odgojen
njihov podmladak u glasovitoj prekos-gim-
naziji. Andate bei fanculli, italiani spe-
ranza della patria, lindi, puliti, a ne kao
oni! drugi čobani, kojim jpača i klobuk; do-
uši, a u crevlje bi im moglo utješiti po
dvie noge. Takovi prošli glupi Hrvati, koji
se ne znaju ni liepa obuć, što će takovi
u gimnaziju, takovi su za "puru" pustli, a
vi, koji ste liepo obućeni, vi ete bit ljidi!!
To je najglovi! Talijanski načini prosu-
divljanja. Višivoi učenici sakupljati između
kafli po "dlačinama" i olrgnuti od zaništa
(za dokaz možemo i imena navesti)
neka slobodno misle da liepo "odjebe", a
naši će na dobro učenje i čestito vladanje,
pak im nećemo ništa zavijeti.

Nezavidni se i na to, što su počeli
već od prvoga dana ubogoi djeci streiti
otroč narodne nesposobnosti u džedni st-
dica. Zastupnik Gambini, kao poslanik
zemaljskoga odbora, držao je takoi govor,
kao da bi pred njim bili sveučilistarci, a
ne dječica prvog gimnazijalnog razreda.
I sveučilistarci bit pametan čovjek, nagov-
arano, da se kane politike, a prioru za
nauk.

Gambini je pak djeci bajao o "novom
zaodu, koji će obraniti našu ugroženou
narodnost, te sačuovati i štititi našu talij-
ansku kulturu." — Ravatelj Mitis ga je
u svom govoru opet podopnuo desavuricu,
naglasiv ozbiljno, da će se u zavodu "po-
svetiti pažnja jedino, naučisanju i ovim"
U ostalom prorokujemo gospodinu
ravnatelju, ako se bude u istinu držao
inzoraz razvijenihi u svom govoru, da se
neće dugo održati na svom mjestu. Gospi-
Mitis je u velike kudio crnoskoj vladi, i
obećao da će mu prva brig biti da užgoji
vjerne podanike i državljane. Ma za boga
miloga, zašto se nije prije popotiao, koja il
je to i u intencijama vladajuće klike, koja
mu je mjesto priskrbila? Snda je u medi-
dozivanje 30 milijuna Talijana, zahtijev
da se austrijski zandari oblače kao kara-
bineri. Snda se klic: Menotti Garibaldi,

a on dolazi sa "dobrim državljanima". Ta
odkuda je pač u Pazin taj čovjek, dohri
Bože? Iz njegova govora doznajemo još
jednu. A ta je, da talijanska naša gimna-
zija u Pazinu nema prava javnosti.
Onda je onaj talijanski zastupnik, koji je
u prošlom zasjedanju istarskog sabora
veselo objavio, da je vladu već onda
opredieliti tomu zavodu pravo javnosti,
bezobrazno lagao. No ko bi kontrolirao
njihove laži. Ta, oni drugo i ne rade nego
samo lažu i mažu.

**Otvorenje hrvatske gimnazije u
Pazinu** pozdravili su svi hrvatski i slo-
venski listovi pravim zadovoljstvom. Uvodni
članici "Hrvatske Domoovine", "Obo-
zora" itd. odišu bratskom ljubavi te
iskrenom radošću nad tom kulturnom ste-
čevinom istarskih Hrvata i Slovenaca. Mi
smo vrlo zahvalni braći Hrvatima i Slo-
vencem izvan Istre, što toli iskreno i
toplo čuvstvujuu s nama i što se s nami
vesele i raduju. Ovo čuvstvosanje nam je
zalag, da će braća i činom pokazati, koliko
im na sreću leži naš kulturni na-
predak, te da neće zaboraviti one i oti-
člike sirotnike, koja se je upisala u I. razred
hrvatske gimnazije u Pazinu.

Postala. Na opetovane pritužbe sa
hrvatske strane bilo je strogo naredjeno
poštanskim činovnicima, da na hrvatske
adrese izdavaju i hrvatske potvrde. To-
gna su se njeko vrieme i držali, al u zadnje
doba učestale su opet stare nepodobnosti,
te se postupa sa hrvatskim stankama bez-
obzirno po staroj navadi. Njekoliko dokaza
nalazi se u našem uredničtvu, po kojima
je zbilia suditi, da upraviteljstvo pošte ili
neće, ili nema dovoljno enerzije, da prisili
neke podčinjenice si činovnike da politiku
ostave kod kuće, a u uredu strogo postu-
paju u smislu državnih zakona i viših
naredaba.

**Podučiteljem u pokrajini na zna-
nje!** Doznajemo od pouzdane osobe, da
je odmah iza zadnjega zasjedanja našega
pokrajinskoga sabora, jedan član saborska
većine naputio nekoje podučitelje talijanski
škola, da mole podporu od zemaljskoga
odbora. Oni su to učinili, i sada se iz
Poreča poštom šalju novci ravno na po-
jedineca. Najbrže da se je to dogodilo ob-
ćenju po Istri prema podučiteljem kod
talijanskih škola, a jer mi dobro znamo,
da su i hrvatski podučitelji u istih, ako
ne i gorih okolnostih, a valjda se je slu-
čajno, zaboravilo i njim dati isti savjet,
uzporujući im mi ovim putem, da hi to
učinili. Nevalja kasniti, jer rek bi, da je
ovaj čas zemaljski odbor spremni, pružiti
pomoć. Ako bi komu bila molba odbita,
molimo liepo, da bi nam se javilo. Molbe
valja poslati ravno zemaljskomu odboru
u Poreču.

Sajmiste u Pazinu. Upravno vijeće
grada Pazina, koje je zalihoe jošte u talij-
anskihi rukaj dostiglo je svojom mudrom (?)
upravom, koju svaki dobromislić pazinac
bio i talijan, ne može nego, da osudi je,
da su toli sajmistu imješecna kolli on! pra-
stara obćina privremeno ukinita bila.

Premda u rješenu toga pitanja po-
svemira gori: kod obćinskoga glavarstva u
Pazinu, nabavilo je upravno vijeće svoje-
vlasno zemljište za novo sajmište, činilo
naerte i potrosilo iz blagajne porezne ob-
ćine Pazin više stotina forinti neobzarv
se na naputke glavarstva nit na prosjede
pučanstva, da ona zemljišta nisu zato pri-
kladna. Glavarstvo je obćinsko bilo usied
toga prisiljeno u obrani svoje izključive
kompetencije u stvari i u interesu obći-
nara obratiti se na više oblasti i poslugo
je uzporko zagovora političke oblasti u
Pazinu i Istri, koje su prihvalile ovaj ne-
zakoniti i za pučanstvo štetan načrt talij-
anskog upravnog vijeća, da je ministarstvo
u Beču dalo podpunu zadovoljstvinu obćini
izjaviv da je upravno vijeće u Pazinu time
prekoraciho svoj djelokrug i da određeno
mjesto za sajmište pripada izključivo gla-
varstvu obćine Pazin.

Zaliti je zbilia što divni okolici grad
Pazina i izrečno misleći pazinac moraju da
takvom zloupravom i njekih odvješojih talij-
anskiju smutljivaca. Irpe domonice grom-
ni šteta, da triputak koji je pozvani da
bude sredistjem pokrajine u svakom po-
gledu a po najpauz u lipovackom i u obće
ekonomom.

Daje se zato, do obćega znanja da
hvala spletkarenju i neovlaštenom pčanju
u tudje postove ovo talijanskog upravnog
vijeća neće se više držati sajmišta blaga
(marve) u Pazinu dakle nit on pravačou
od "Milhoje" dne 2. oktobra niti mješecni
sve dotle dok ne budu popravljeni študno
zemljište koje će odgovarati ovim sani-
tarnim i tehničkim propisom.

Iz Voloskoga pišu nam: 24. tek. mj.
nakon dvie godine sto nekoi roditelji iz
Voloskoga upravio su zemaljsko školsko

vijeće molbu, da se za njihovu djecu —
50 na broju — ustroji u Voloskom hrva-
tska pučka škola, i nakon toga što su
moljeli šest puta a obćinsko glavarstvo u
Voloskom dva puta pospjesili rješenje te
molbe, stiglo je isto ovih dana na ovu
c. kr. kotarsku oblast, gdje će po svoji pri-
lici lažati nekoliko mjeseca. — Na po-
sljednjoj sjednici zemaljskog školskog vijeća
odbilo je ono gori navedenu molbu s raz-
loga, što navljaza hrvatska pučka škola u
Opatiji nije od Voloskoga udaljena više od
4 kilometra. Vrlo pametnog li razloga?
Kad se je pred nekoliko godina na ničiji
zahjev, nego za volju zemaljskog odbora
u Poreču, ustrojila u Opatiji za 11 (stovo-
vom jedanaest) školske djece talijanska
pučka škola, tad nije visoko c. k. zemaljs-
ko školsko vijeće htjelo znati, da se u
Voloskom, dakle manje nego četiri kilo-
metra od Opatije, nalazi talijanska škola
nekoje obćine u Voloskom za imjenje, otvo-
rilo u najkraćem roku tu školu. — To je
zakon, to je pravica, to je ravnopravnost!

Novo poduzeće u Trstu. Gosp. R.
Pretner, čestit naš rodoljub otvorio je u
Trstu novu specijalnu poslovnicu. Pozna-
vajuu ga kao sposobna i solidna mladića,
preporučamo ga našim trgovcem i ostalom
obćinstvu u naših pokrajinah. Njegova
poslovnicu nalazi se: Via Geppa br. 5.
u Trstu.

Obćinsko zastupstvo u Lovranu
imalo je prošloga (jedni) sjednicu, na kojoj
je kako sa pouzdana strane doznajemo —
sljedeći primjer oprtaljskih "leterata"
imenovale 7 počasnih građana, među
kojimi poznatoga renegata Puoviča, Dra.
Costantini-a i Dra. Tamara iz Voloskoga
i Dra. Skampanića iz Labina. — Kakvih
zasluga tinadu za obćinu Lovranova čet-
vorica, to neka sam Bog znade. Nu lo-
vranski kalabrezu nisu pri tom gledali na
zaslug, nego samo na to, da osjeguraju
sebi pobjedu kod dojučerih obćinskih iz-
bora. Kad već ništa ne pomaže, jer je
narod stao olvratiti oči, tad se lovranski
kalabrez utekoše protuzakonitom imeno-
vanju počasnih građana. Opaznomo, da je
Dr. Constantini tek od nekoliko mjeseca
u Voloskom, te do njegovog dolazka ovamo
nije pravo niti znao gdje leži Lovran.

Mi s naše strane poduzeti ćemo proti
tom zaključku obćinskog zastupstva u
Lovranu sve zakonom dopuštene korake
a zapamtiti ćemo si taj postupak kalabreza
i za naše potrebe. "Et hoc meminisse
juvabit!"

**Iztraga radi demonstracijah u pri-
log Menotti Garibaldi-u.** U talijanskihi
listovih čitamo da se vodi u Piranu iztraga
proti onim građanima, koji su odvise du-
ševljeno pokazali svoju ljubav i adonest
talijanskomu generalu — bez vojske —
Menotti Garibaldi-u kad je iz Trsta za-
plavio na Lloydovom parobrodu u Kopar
i Piran.

U ovom posljednjem gradu demon-
strirati "su" građani tako duševljenju i
prilog tog generala, da se to doprlo
do usiju istim c. kr. oblastim, koje sada
iztraguju. Pod istragom da se nalazi
do 80 građana. Porečka "L' Istria"
priopćivale, da se je generalu u Pi-
ranu priredilo tako burna ovacija, da se
je isto kamenje treslo.

Čudno; da su i u obćini oblašti tako
kasno doznale za toli burne ovacije siju
najvećega dušmanin Austrije!

Uz vodite (juželski kraj) pišu nam
15. l. mj. javljamo Vam tekao danas čuo,
što se je dogodilo u našem mjestu! Kod
konca prošloga mjeseca, držeci se one naše
mje je ikada ne go i ikada ne budi!

Školske oblasti otele su nam proti
svakom očekivanju obće ljubljenoga učitelja
g. Vinka Mandića. Kaznile su njega
a još više nego; a da nisimo ni on ni mi ništa
sakrivali. Imalo se je premjesticu jednoga
učitelja u našem kotaru, da se dače mjesto
drugomu. Kocka je pala na našega učitelja.
Svi naši prosvidji i sve naše zlobe nepo-
mogaše misla On je morao; premda de-
ljičnivo namjestiti, odavle, da dače mjesto
drugomu: "Prije razstanka htjeti što tu
dati i, izvanzakim načinom, dokaz: naše
ljubavi i naše žalivosti. Sve što je kad
nas i u Danah boljega i svietnijega, saku-
pilo se dne 30. avgust na prijateljskoj ve-
deri u kući g. G. Sverka i Bijaše dakako
među nami g. Mandić sa vrednom mu
suprugom i domaći župnik g. Dolžan, koji
je ravno stolom, koji je svuda među
svojim studentom, gdje se radi za njegovo
dobro, za njegovu čast i poštenje. Odlaže-
ćemu učitelju izreče prvju zdravicu g. Dolžan
kano prijatelju, učitelju i rodoljubu. Za
njim nazdravio mu i g. Martin Ribarić,
sjetiv se i njegove čestite supruge. Ustao
je konačno i naš dični župan iz Dana g.
Mate Sanković, trgovac i obćinski savjetnik.

U krasnom govoru narcta 12 godišnje plodo-
nošno djelovanje veevrednoga učitelja,
iztaknuo njegove zaslug u školi i izvan
škole. Maknuše nam ga, reče, proti njegovoj
volji; i proti volji svega pučanstva Dana i
Vodica. On odlazi te nas ostavlja žalostne
i nezadovoljne. Zaboravili ga nećemo ni-
kada ni mi ni naša dječica, kojoj bijaše
ne samo učitelj, nego i pravi otac. Zaliti
ćemo vazda za njim kano i za njegovom
vrednom suprugom, koja može biti pri-
mjerom svim našim majkama.

Sljedećeg dana imao nas je konačno
zapustiti g. učitelj sa svojom obćinji. Sa
svih strana ovoga školskoga okružja saku-
pilo se mlado i staro, da pozdravi ljubje-
noga učitelja, da mu se još jednom zahvali
na ljubavi i prijateljstvu. Školska djeca u
povrzi sa trobojnicom na čelu pratila su
suznim očima miloga učitelja cestom put
Golca. Kad sino mu imali dovoljni zadnji
s Bogom, neosta niti jedan oko suho.
Jedva smo mu mogli reći plućuu s Bogom,
a i on bijaše tako ganut, da nam se nije
mogao ni zahvaliti. Plućuu zahvalio se
očima i rukom, a mi ostadosmo dugo
niemi, gledajući za njim. Bog oprosto
onomu, rekomsno, koji je zakrivio da gu-
bimo toli vrstna učitelja.

Od računa kod večere preostala 3 for.
opredielismo za djakko družtvo u Pazinu.

Sijeparski misionar na Muna. Pišu
nam iz Muna 20. tek.: Pošto se svako
toliko tuje o njevakovom sjeparu, koji se
čini fratrom ili misionarom, te pod raznim
izprikami muze novac od našega siromasi-
noga puka, da se to zaprieči mislimo da
je shodno, da javimo sljedeće:

Dne 16. o. mj. dodje pod večer na
Muna njeiki razdrapan i blatani škitalica
a pomno obriven. Nastanio se u krčmi.
Brzinom munje raznesla se je po selih
vjest: "Misionar je došao", a jedan dru-
goga pita: "ste vidili gospuda?" — Kada
ga je njelko pametniji upitao, zašto neide
do g. župnika, odgovori: "ovi svećenici
nisu viedni, da se k njim sklioni"; a na
pitanje pako: kada je gospodin, zašto ide
tako razdrapan i blatani po svietu, od-
govori: "Takovi su pravi službenici Iso-
vus; idu naokolo u najvećem siromastvu".
Govori dalje, da neima straha od nikoga,
ni svjetovne ni crkvene oblasti. Kako je
razvidno, čutio se je ovdje sasma sigurnim.

Domnače oblasti i puk imali su straha pred
njim. Tako se ta mistarija slobodno štitao
po Muna, predikao nješto i novac za to
pobirao te ljude proti župniku bunio.
Dapače u nedjelju u jutro, kada je
bita večer crkva otvorena, ali nijednoga još
nitra, usuljao se u je sakristiju nješto
iskati a od tuda pred oltar, da otvara
sveto hranisće, pri čemu ga je upravo
mežnar zatekao. To je učinio najbrže, da
suzna položaj, te da po noći u crkvi i
tabernakulu krade. Na upit g. župnika,
što je imao u crkvi sa tabernakulom, od-
govori, da se je htio samo Bogu pokloniti.
Poslije propovjedi pripoviedao je g. župnik
o njejojih slučajih, kada su slične varalice
puk mtili i novac od njega izmuvirali
pod raznim izprikami. Ali ta mistarija
usudio se je u crkvi javno prigovarati.

Poslije sv. mise pako sabrao je oko
sebe već sasma smućeni puk, a evo sve
već čeka s otkritimi glavami na njegovu
propovjedu, a sve se polobno križa na
njegov sjeeparski blagoslov. Čovjek nezna,
bili se smjiao li plakao!

U to dodje opet g. župnik, tumači
puku još jedanut naolog presv. biskupa.
da tu nesmije bez njegove dozole nijedan
propoviedati, pak makar on i pravi mi-
sionar bio; ali posreći mu se prigovarajući
puk samo sa najvećim naporom kući od-
praviti. Uvidivši pako mistarija, da mu je
nalaz našin uslo najmanje 5—7 for., počne
godo buniti puk proti svećenstvu, te obe-
ćaje, da će on svedeono pripoviedati, što
je i učinio po raznih ostarijih i drugdje.
Svršetak je: "vjek bit, da je pokazivao,
da je uskojlen."

Mežnar, koji mu je nešto prigovorio,
jedva je živ utekao, da ga nije nahuckan
puk utukao.

Medjutim dodje oružnik iz Podgrada,
kamo je gosp. župnik u jutro za pomoć
pita, hoće od njega karte, ali "divji
popiće" priznaje, da neima nikakvih, a za
to ga zandari odvede vezanoga tano, gdje
je jedino za njega mjesto — u zatvor.

Ali i oružnik imao je dosta posta, dok je
puk umirio, a mnogi zavedeni seljaci imat
će još i pred sudom odgovarati, što su se
oružniku uzprotivili.

Papirinate forlitače. Ako ima još
koji od naših čitalaca koju papirnatu fo-
rilitaču, neka ju promjeni, jer će dne 31.
decembra ove godinje izgubiti vrednost.

**Za spomenik blagopok. R. Reve-
lante-a darovaše sljedeća p. n. g.: V.
Zamlčić 5 for., M. Laginja 5 for., M. Dub-**

rovic 3 for., Lj. Ciković 3 for., I. Miran 5 for., A. Stiglic 5 for., A. Ellner 3 for., M. Barbic 3 for., K. Seitz 5 for., I. Priskić 2 for., N. Mellihof 2 for., V. Kiofonda 2 for., B. Dubrovic 1 for., A. Jaičić 1 for., L. Skokovic 3 for., A. Zlatarić 2 for., E. Grčić 3 for., I. Kraljić 1 for., M. Pilić 1 for., S. Trubić 1 for. Lj. Zvacelj 1 for., F. Halama 3 for., Fr. Bukovec 3 for., R. Jeličić 1 for., A. Puž 1 for., A. Kalac 2 f. Umoljavaju se ujedno p. n. g., koja su svoj primos upisala ili ona, koja žele jošter stogod darovati, neka to čim skorije učiniti blagovolje.

Društvene vijesti.

Red vježba u dvorani "Prvog istarskog sokola" u Pulji od 2. listopada napried. Poneđjeljak: tamburaska vježba za početnike, sokolika vježba, sriedu: tamburaska vježba za naprednije tamburase, četvrtak: pjevanje, petak: sokolika vježba, subota: vježba citavog velikog tamburaskog zbora. Vježbe počinaju u 8 sati u večer a traju do deset. Dramatski društanski odio imade svoje pokuse svaku sriedu i subotu u 5 sati po podne. Vježbe za orkestrari odio najavit će se svojedobno. Braćo! Ozbiljno na rad!

Priznaci za podršku sv. Cirila i Metod na Pulji. Nakon vježbe tamburaskog zbora, a na imendan poglavitog šefa, sabrali tamburasi pri veselome stolu dne 21. rujna svotu for. 10. Polovicu te svote uplatio je bugarijaš g. Gaillhofer, Karlovačan. Živio i živili!

Pisu nam iz Poljane, da će biti tomu dvie godine, što je njeki Hrvoj Istranec pozivao rodoljube, koji neka bi po mogućnosti dali svoj mjesečni primos za prekoristnu i dienu našu družbu sv. Cirila i Metoda. I zbilja našlo se ih odmah s početka, koji s oduševljenjem prihvatili ovu domoljubnu namisao. Ali za malo vremena ohladnilo oduševljenje. Po malo nestalo tih mjesečnih primosa. Ali tako nesmije biti. U obće ne bi smjela proći nikakova svečanost, gdje se nebi sakupilo nešto za ovu prekoristnu družbu. U naših strana okrenulo je na bolje. Nije tomu dugo vremena, što se tu ustanovila ženska podružnica a danas javljamo, da se sakupila kod krštenja prvorođenčeta Pera Belušića iz Ičići, svota od 6 for. 24 novč. na ime muzke podružnice na Veprineu.

Posujilnica u Voloskom lipo napreduje. — Nakon dvogodišnjeg obstanka imala je naša posujilnica od 15. t. mj. 368.755-92 kruna dohotka i 366.569-11 kruna razloda, dakle promet od 735-325-03 kruna, što je doista lepa svota za tako mladi zavod. — Posujilnica uspjevala bi još ljepše kad bi naši domaći kapitalisti ulagali svoj novac u posujilnicu mjesto da ulažu na manje kamate u riečke štedione. — Dosada je posujilnica primala uložke samo od zadruga, te je svaki ulagatelj morao začlaniti se. Trgovacko i pomorsko sudiste u Trstu dozvolilo je ovih dana ovoj posujilnici promjenu pravila, tako, da mogu sada ulagati kod posujilnice na štednju i nezadruhari. — Ista plaća od uložaka 4 1/2 % kamate.

Novo parobrodarsko društvo na Rieci. Prošloga čedna ustrojilo se na Rieci novo ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo slobodne plovidbe na Rieci. Prvom sastanku dioničara predsjedao g. Žiga vitez Kopajčić. U nadzorno vijeće izabrani su sljedeći dioničari: g. Andrijačić, Dandi, Gairard, Phillp, Ružić, Širola i Turković. Odborskim predsjednikom imenovan bijaše g. Gjuro Ružić. U ravnateljstvo izabrani bijahu g. Kopajčić, Bačić, Sterk, Polić i Marijašević.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarska zadruga u Podgradlu. Primili smo izvješće XIV. redovite godišnje glavne skupštine ove za tamonijski narod prezaslužne zadruge. Zadruga je imala dne 20. augusta ove godine 404 člana, koji su uplatili f. 329-60. Dohodi društveni iznašaju f. 753- — a troškovi f. 663-20. Naručila je 13 komada krmadi Yorkshirekoga plemena i razdielila među seljake u razna sela, kupila dvie štrcaljke proti peronospori, koje stoje zadrugarom na raspolaganje. Zatim je putem žrebanja, razdielila seljacima 12 plugova, 96 komada inog orudja, zatim sjenjenje od pšenice, djeteline i raži. Svega ukupno 158 tlobitaka. Zem. kult. viece nije ju pomagalo. Evo nekotjih podataka: Zadruga htjela nabaviti krmaka plemenite pasmine, i molila zemaljskog gosp. viece za podporu odnosno preporuku kod

ministarstva. — Zemaljsko viece ni makad Gleda mrvogojstva obrnila se zadruga opet na zemaljsko viece, za jednog, bika. Ovo je naručilo u istinu za zadrugu jednog bika iz Italije i kad ga je zadruga zahtjevala: onda, ga je zem. viece poslalo u Pazinu. Radi vinogradarstva molila je zadruga zem. viece u Štrcaljke, ako ne badeva to barem za pol. ciene. Ali, da, još tekaju. Najljepša je pak ova. Lanjske godine zadruga pripravila za bečku izložbu 33 kosarice raznog voća. Kad je sve već gotovo bilo, izrojavlja zemaljsko viece, da izložbe neće biti. Nekoliko dana kasnije, kad se već izložba otvorila, javlja zemaljsko kult. viece gospodarskoj zadrugi u Materiju (?), da će biti izložba. Manovra je, odjed, prozina! Zadruga je ipak na sreću poslala voće u Beč, gdje je bilo izloženo, a komisija za procjenu sastala se po drugi put i odlučila srebrenu oklajnu.

Tajnik ove zadruge sve je ove nedostojne makinacije zem. kult. viece zavio u izvješću u smjesno rhu. Jer gospoda talijanska i nezastuzuju drugo, valjda na to svieta smije sve dotle, dok ih ne vidimo košanao propasti, pod teretom njihove zlobe i neznanja.

Zadnja sjednica stalnoga odbora zemaljskoga kulturnoga viece obdržala se je dne 4. t. mj. u Poreču. Među ostalimi bijahu prisutni članovi toga odbora gg. Dr. M. Trinjajstić i Fr. Skalamera.

Trgatiša u Pazinu će započeti ovih dana. U nekih krajevih imade dovoljno i zdravog grožđa, te će se dobiti i dohrd gina. To neka služi za ravnanje trgovcev, koji si žele ovdje provodit.

Književnost i novinstvo.

Poziv na predbrojku, odnosno pretplatu za "Dusobrižnik" V. tečaj za godinu 1900. — Cijena je 8 kruna (4 for.) Buduće godine uz propovijedi na nedjelje i blagdane, te naerte istih, biti će prilozene korizmene i svibanjske, a posebni priloz: tumačenje katehizma u obliku duh. govora i to: II. knjigu dobiti će stari i novi pretplatnici "Dusobrižnika" kao priloz: gratis: dok novi kojigu I. uz cijenu 1 for. 00 novč. — Dakle je vrijedno biti pretplatnikom ovoga lista, — pak s toga budi ovimie toplo preporučeni dusobrižnom svecenstvu i vjeroučiteljima i dr. — Da se u vrijeme naklada za god. 1900. udesi, pozivamo stare i nove predbrojnike, da se čim prije pretplatom oglaše!

Nadalje preporučamo: V. god. 1900. "Ružičnjak" sv. Franje Serafskoga, ilustrirani list za katol. puk. — Cijena je samo jedna kruna za cijelu godinu. — Izlaze oba lista svaki 15 dan mjeseca. Uredništvo: z. p. Jaske, samostan br. 74. — Pretplatu prima uprava lista: tiskara Drag. Hauptfelda, z. p. Karlovac.

Listnica uredništva i upravnitva.

Naš glavni suradnik zahvaljuje se srdačno svim onim, koji se njega povodom njegovog imendanana sjelise.

Javna zahvala.

Podpisano primilo je iz raznih strana čestitke prigodom otvorenja drž. gimnazije sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu.

U vršenju ugodne dužnosti zahvaljuje se ovim javno svima.

Glavarstvo občine PAZIN, dne 27. septembra 1899.

Dr. Šime Kurelić, načelnik.

Javna zahvala.

Prigodom velike žalosti, koja me je stigla gubitkom muža mi.

Petra Rubinića-Mihčića,

koji se je nesretno utopio padši sa parobroda "Barthori", sakupio je vješeloćani kapetan S o d i c, zapovjednik istoga parobroda, liepu svotu, da tako barem dielomnie ublaži moju veliku bol. Na tom velikodušnom daru zahvaljujem se od srca

najprije njemu i gospod. Rudolfu Deskoviu, zatim svim darovateljem.

Istodobno izričem najsrdačniju hvalu drugomu kapetanu istoga parobroda, vješeloćanom gospodinu Rudolfu Deskoviu, koji je sa pogibelju svoga života nastojao, da spasi život milog mi pokojnika.

Mosćenice, dne 25. septembra 1899.
Marija ud. Rubinić.

Br. 88-1899.

Poziv.

Castim se pozvati sve p. n. gg. članove na glavnu skupštinu, koja će se održavati u Malinskoj dne 12. listopada t. g. u 10 sati, u jutro sa sljedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednikov;
2. Slučajne opazke na zapisnik zadnje glavne skupštine;
3. Izvještaj tajnikov o djelovanju zadrugnog odbora;
4. Izvještaj blagajnikov o obracunu upravne godine 1898.—1899;
5. Ini predlozi;
6. Proračun za upravnu godinu 1899. do 1900;
7. Izbor odbora.

Za-predsjedništvo kotarske gospodarske zadruge. U Krku, dne 23. rujna 1899.

Predsjednik: Dr. Dinko Vitezić.

G. Piccoli, dvorski dobavljač Njega Svet. pape Lava XIII., ljekarničar, pri anđelju u Ljubljani na Dunajski cesti.

Željezno vino. Kemice analize odličnih strukovnjakah, koji su u željeznomom vinu ljekarničara Piccolli-a u Ljubljani uvijek potvrdili navedeno množie željeza, jesu najboljim dokazom te pružaju najveće jamstvo za njegovo djelovanje. — Ovo vino je dobro za slabokrvne, nerovno te za osobe oslabijene usljed bolesti, za biljedu i bolježljivu djera. Cijena staklenki od pol litra i for. Naručite se razabijlje kretni pošte, postarimo plaćaju naručitelji sam.

F. Pečenko u Pulji preporuča se gg. putnicima HOTEL EUROPA

Brijac Nikola Alaic preporuča svoju brijaičnicu u Pulji na Fran Josipovoj cesti 6 (tik kavane "Miramare")

Filijalka C. Kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja. U vrijednostih papirih na 4-dnevni odkaz 2 1/2 %, 30-3 mjeseci 2 1/2 %, 3 1/2 %, U Napoloim na 30-dnevni odkaz 2 %, 3 mjeseci 2 1/2 %, 3 1/2 %, Na pisma, koja se moraju izplatiti u sljedećih papirih austrijske vrijednosti, stupaju u krepost nove takske, 27. septembra, 10, odnosno 23. oktobra. Okružni odjel. U vrijednostih papirih 2 %, na svaku svotu. — U Napoloim bez kamata. Doznačnice na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropravu, Rieku, kao također za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljani, Linc, Olomouc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška. Kupnja i prodaja vrijednostih, diviza, kao također unovčenje kuponca proti odbitku 1 % provizije. Inkaso svih vrata po najumjershajim uvjetim. Predumjovi. Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjernih uvjetim. — Kreditna pisma na kojogod grad. Uložci u pohranu. Primaju se u pohranu vrijednosti papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna društva u obće preškrbljuje točno, brzo i jeftino Tiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i dr. Opazuje se, da tiskara preškrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to strana zamafivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje također knjige itd.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Pulji, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice svoj krojački posao na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Pulji. U zalihimade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri. Anton Klement, krojački majstor.

The Gresham, engl. osiguravajuće društvo na život u Londonu. Aktiva društva do 31. decembra 1897 E 159,907,578 — Godišnja uplata premija i interesa od postanka društva (1848) E 28,823,375 — Izplaćeno na osiguranje i interesu od postanka društva (1848) E 343,860,067 — U godini 1897 izdano je 7464 polica za glavnicu E 67,331,351-91 Prospekti, cijeni i u obće sve druge informacije šalju se badeva, ako jiti god pismeno kod dotje imenovanoga zastupstva upita, koje dopisuje u svim jezicima. Glavno zastupstvo u Trstu Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV. Traže se svuda sposobni agenti i zastupnici.